

Elever med funktionshinder

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande 38 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2001.

Motionsyrkandena avser frågor om bl.a. funktionshindrade elevers möjligheter att välja skola, lika möjligheter för elever med flerfunktionshinder till omvårdnad och utbildning oavsett var i landet de bor, utredning om riksgymnasium för blinda och synskadade ungdomar med flerfunktionshinder, stöd för elever med funktionshinder i den vanliga skolan, översyn av finansieringen av skolformer för hörselskadade elever, teckenspråkstolk för döva i s.k. kompletterande utbildning, mottagande av barn i särskolan samt rätt för utvecklingsstörda till vuxenutbildning.

Utskottet föreslår avslag på samtliga motionsyrkanden, bl.a. med hänvisning till tidigare ställningstaganden av riksdagen, vilka utskottet inte finner skäl att ändra, och till nyligen beslutade utredningar om visstidsplaceringar vid resurscenter respektive särskolan och särsvux.

Reservationer finns från Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Miljöpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	7
Utskottets överväganden	8
Möjligheter för elever med funktionshinder att välja skola m.m.....	8
Stöd för elever med funktionshinder	11
Allmänt.....	11
Stöd för döva och hörselskadade elever.....	15
Särskolan och särvux	17
Utbildning i särskolan.....	17
Mottagande av barn i särskolan	19
Utbildning för ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning.....	21
Övrigt	22
Reservationer.....	23
1. Funktionshindrade elevers möjligheter att välja skola, m.m. (punkterna 1, 11 och 22) – m, kd, c, fp.....	23
2. Statligt garanterad och finansierad rätt att välja skola, m.m. (punkterna 2, 6, 15, 17 och 20) – m.....	24
3. Lika möjligheter för elever med flerfunktionshinder till omvårdnad och utbildning, m.m. (punkterna 3, 9, 10 och 12) – fp.....	26
4. Utredning om riksgymnasium för blindade och synskadade ungdomar med flerfunktionshinder (punkt 4) – m, c.....	28
5. Stöd för elever med funktionshinder (punkt 5) – mp.....	28
6. Stöd för elever med läs- och skrivsvårigheter (punkt 10) – c.....	29
7. Särskolan som egen skolform, m.m. (punkterna 15, 21 och 23) – kd.....	30
8. Placering av barn i särskolan (punkt 19) – m, kd	31
Särskilda yttranden.....	32
1. Utredning om riksgymnasium för blindade och synskadade ungdomar med flerfunktionshinder (punkt 4) – kd.....	32
2. Särskolan som egen skolform (punkt 15) – fp.....	32
Bilaga	
Förteckning över behandlade förslag.....	33
Motioner	33

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Med hänvisning till de motiveringar som framförs under Utskottets överväganden föreslår utskottet att riksdagen fattar följande beslut:

1. Funktionshindrade elevers möjligheter att välja skola

Riksdagen avslår motion
2001/02:So611 yrkande 11.

Reservation 1 (m, kd, c, fp) – delvis

2. Statligt garanterad och finansierad rätt att välja skola

Riksdagen avslår motion
2001/02:Ub323 yrkande 1.

Reservation 2 (m) – delvis

3. Lika möjligheter för elever med flerfunktionshinder till omvårdnad och utbildning

Riksdagen avslår motion
2001/02:Ub221 yrkande 13.

Reservation 3 (fp) – delvis

4. Utredning om riksgymnasium för blinda och synskadade ungdomar med flerfunktionshinder

Riksdagen avslår motion
2001/02:Ub252 yrkande 7.

Reservation 4 (m, c)

5. Stöd för elever med funktionshinder

Riksdagen avslår motion
2001/02:Ub392.

Reservation 5 (mp)

6. Information om stöd m.m. för funktionshindrade elever

Riksdagen avslår motion
2001/02:Ub323 yrkande 2.

Reservation 2 (m) – delvis

7. Utredning om undervisningen m.m. för funktionshindrade elever i den kommunala skolan

Riksdagen avslår motion
2001/02:Ub252 yrkande 5.

8. Tydligare reglering av elevers rätt till stöd

Riksdagen avslår motion
2001/02:So240 yrkande 5.

9. Kunskap i skolan om barn med hyperaktivitet m.m.

Riksdagen avslår motionerna
2001/02:Ub278 och
2001/02:So634 yrkande 5.

Reservation 3 (fp) – delvis

10. Stöd för elever med läs- och skrivsvårigheter

Riksdagen avslår motionerna
2001/02:Ub228,
2001/02:Ub240 yrkande 7,
2001/02:Ub374,
2001/02:Ub384,
2001/02:Ub418 yrkandena 1 och 2 samt
2001/02:So634 yrkande 2.

Reservation 6 (c)

Reservation 3 (fp) – delvis

11. Översyn av finansieringen av skolformer för hörselskadade elever

Riksdagen avslår motion
2001/02:Ub276 yrkande 1.

Reservation 1 (m, kd, c, fp) – delvis

12. Särskilda undervisningsgrupper för hörselskadade elever

Riksdagen avslår motion
2001/02:Ub276 yrkande 2.

Reservation 3 (fp) – delvis

13. Rätt till teckenspråksundervisning för hörselskadade elever

Riksdagen avslår motion
2001/02:Ub276 yrkande 3.

14. Teckenspråkstolk för döva i s.k. kompletterande utbildning

Riksdagen avslår motion
2001/02:Ub422.

15. Särskolan som egen skolform

Riksdagen avslår motionerna
2001/02:Ub380 yrkande 1 och
2001/02:Ub448 yrkande 3.

*Reservation 2 (m) – delvis
Reservation 7 (kd) – delvis*

16. Begreppet särskola

Riksdagen avslår motion
2001/02:Ub491.

17. Utvärdering av särskoleundervisningens kvalitet och resultat

Riksdagen avslår motion
2001/02:Ub380 yrkande 3.

Reservation 2 (m) – delvis

18. Rätt för asylsökande barn till utbildning i särskolan

Riksdagen avslår motion
2001/02:Sf394 yrkande 8.

19. Placering av barn i särskolan

Riksdagen avslår motionerna
2001/02:Ub331,
2001/02:Ub373,
2001/02:Ub380 yrkande 2 samt
2001/02:Ub448 yrkandena 1 och 2.

Reservation 8 (m, kd)

20. Elever i särskolan med invandrar- eller flyktingbakgrund

Riksdagen avslår motion
2001/02:Ub380 yrkande 4.

Reservation 2 (m) – delvis

21. Särskoleelevers fortsatta utbildning

Riksdagen avslår motion
2001/02:Ub448 yrkande 4.

Reservation 7 (kd) – delvis

22. Rätt för utvecklingsstörda till vuxenutbildning

Riksdagen avslår motionerna
2001/02:Ub322 yrkande 17,
2001/02:Ub380 yrkande 5,
2001/02:Ub448 yrkande 5 och
2001/02:Ub549 yrkande 2.

Reservation 1 (m, kd, c, fp) – delvis

23. Tillstånds- och tillsynsmyndighet för fristående specialskolor

Riksdagen avslår motion
2001/02:Ub448 yrkande 8.

Reservation 7 (kd) – delvis

Stockholm den 9 april 2002

På utbildningsutskottets vägnar

Jan Björkman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jan Björkman (s), Britt-Marie Danestig (v), Beatrice Ask (m), Eva Johansson (s), Yvonne Andersson (kd), Tomas Högström (m), Torgny Danielsson (s), Tomas Eneroth (s), Lennart Gustavsson (v), Erling Wälivaara (kd), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Gunnar Goude (mp), Sofia Jonsson (c), Ulf Nilsson (fp), Agneta Lundberg (s), Anders Sjölund (m) och Nils-Erik Söderqvist (s).

Redogörelse för ärendet

Under den allmänna motionstiden 2001 väcktes ett stort antal motioner med yrkanden rörande elever med funktionshinder.

Motionsyrkandena avser frågor om bl.a. funktionshindrade elevers möjligheter att välja skola, lika möjligheter för elever med flerfunktionshinder till omvårdnad och utbildning oavsett var i landet de bor, utredning om riksgymnasium för blinda och synskadade ungdomar med flerfunktionshinder, stöd för elever med funktionshinder i den vanliga skolan, översyn av finansieringen av skolformer för hörselskadade elever, teckenspråkstolk för döva i s.k. kompletterande utbildning, mottagande av barn i särskolan samt rätt för utvecklingsstörda till vuxenutbildning.

Förslagen i motionerna återges i *bilaga*.

Utskottets överväganden

Möjligheter för elever med funktionshinder att välja skola m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om förändringar i fråga om funktionshinderade elevers möjligheter att välja skola, införande av en statligt finansierad rätt att välja skola, lika möjligheter till omvårdnad och utbildning för elever med flerfunktionshinder och en utredning om riksgymnasium för blinda och synskadade ungdomar med flerfunktionshinder, bl.a. med hänvisning till en nyligen beslutad utredning.

Jämför *reservationerna 1 (m, kd, c, fp), 2 (m), 3 (fp) och 4 (m, c).*

Motioner

Moderata samlingspartiet framhåller i motion 2001/02:So611 yrkande 11 att **möjligheten att välja skola** är av särskild betydelse för funktionshinderade barn och ungdomar. Moderaterna har den principiella uppfattningen att alla skolor så långt det är möjligt skall vara utformade så att elever med särskilda behov inte utestängs. Målsättningar om integration av funktionshinderade elever i den vanliga skolan och anpassning av skolan till dem får dock inte innebära att skolor, som t.ex. Ekeskolan, tvingas stänga. Moderaterna vill att specialskolor även i framtiden skall vara ett alternativ för de elever som anser att dessa skolor bättre kan tillgodose deras särskilda behov.

Enligt motion 2001/02:Ub323 (m) yrkande 1 bör riksdagen begära att regeringen lägger fram förslag som ger barn och ungdomar med funktionshinder en **statligt finansierad rätt att välja skola**. Motionären menar att genom en sådan finansiering säkerställs att barn med svåra funktionshinder eller med andra särskilda behov får rätt och möjlighet att välja skola, inte bara den egna kommunens skolor utan också fristående skolor och specialskolor.

I Folkpartiets motion 2001/02:Ub221 yrkande 13 betonas att staten skall ha ansvar för att elever med flerfunktionshinder får **lika möjligheter till omvårdnad och utbildning** oavsett var i landet de bor. I motionen lyfts fram att Folkpartiet sade nej till nedläggningen av specialskolorna för flerhandikappade barn och ungdomar. Partiet har också krävt att ett särskilt statligt bidrag skall följa dessa svårt handikappade elever.

En utredning om förutsättningarna för ett **riksgymnasium för blinda och synskadade ungdomar med flerfunktionshinder** vid Ekeskolan begärs i motion 2001/02:Ub252 (m) yrkande 7. Motionären påpekar att dessa ungdomar, som en av mycket få grupper i landet, saknar bra möjligheter att studera vidare efter grundskolan.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har ställt sig bakom den viktiga handikappolitiska principen – som har stöd i FN:s standardregler för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet – att barn och ungdomar med funktionshinder så långt det är möjligt skall erbjudas en anpassad utbildning i sin hemkommun och därmed ha rätt och möjlighet att bo hemma med sina föräldrar. I enlighet med denna princip beslutade riksdagen hösten 1999 att elever med synskada respektive grav språkstörning inte längre skall tillhöra den statliga specialskolans målgrupp (prop. 1998/99:105, bet. 1999/2000:UbU4, rskr. 14). Ändringar i skollagen med denna innebörd trädde i kraft den 1 juli 2000 med vissa övergångsbestämmelser. För döva, dövblinda eller hörselskadade elever finns den statliga specialskolan kvar. Riksdagen delade regeringens uppfattning, vilken också har stöd i FN:s standardregler, att för dessa elever är en teckenspråkig skolmiljö nödvändig.

Kommunerna har alltså numera det fulla ansvaret för synskadade och gravt språkstörda elever. Staten har dock ett stort ansvar för att stödja kommunerna när det gäller elever med funktionshinder. I detta syfte har en ny samordnad organisation för statens stöd i specialpedagogiska frågor – Specialpedagogiska institutet – skapats den 1 juli 2001 med regional och lokal förankring. Utskottet återkommer till denna organisation i följande avsnitt.

Till följd av riksdagsbeslutet från hösten 1999 avvecklas successivt de fasta skoldelarna vid de statliga riksskolorna Ekeskolan i Örebro för elever med synskada och ytterligare funktionshinder och Hällsboskolan i Sigtuna för gravt tal- och språkstörda elever. Avvecklingen inleds genom intagningsstopp, fr.o.m. den 1 juli 2001 vid Ekeskolan respektive den 1 juli 2002 vid Hällsboskolan. Samtidigt byggs resurscenterverksamheten ut vid de båda nämnda skolorna. En mindre skoldel behålls vid resurscentren för s.k. visstidsplaceringar. Med sådana placeringar avses att elever erbjuds insatser från resurscentrets sida som sträcker sig utöver vad som kan anses omfattas av sedvanliga utrednings- och träningsbesök.

I skollagen infördes den 1 juli 2000 en bestämmelse, 10 kap. 3 a §, att barn som är synskadade eller gravt språkstörda får fullgöra sin skolplikt i särskilda resurscenter. Utbildningen skall med nödvändiga avvikelser motsvara utbildningen i grundskolan respektive särskolan. Hemkommunen skall betala ersättning till staten för vissa kostnader för elev som fullgör sin skolplikt vid ett särskilt resurscenter.

Resurscentren vid Ekeskolan och Hällsboskolan ingår i dag organisatoriskt i Specialpedagogiska institutet under benämningen Resurscenter syn i Örebro respektive Resurscenter tal och språk i Sigtuna.

Regeringen har den 14 mars 2002 beslutat att en särskild utredare skall tillkallas med uppgift att vidareutveckla formerna för visstidsplaceringar vid Resurscenter syn i Örebro för elever med synskada och ytterligare funktionshinder och Resurscenter tal och språk i Sigtuna för gravt tal- och språkstörda elever (dir. 2002:36). Utredaren skall slutredovisa uppdraget senast den 31 oktober 2002.

I direktiven framhålls att staten även fortsättningsvis har ett stort ansvar för de nämnda elevgrupperna. Utredaren skall därför lämna förslag till hur visstidsplaceringarna bör utformas och utvecklas för att motsvara de behov som den enskilda eleven har. Därvid skall beaktas elevens behov av utveckling och kunskap samt hans eller hennes egna önskemål. Också vårdnadshavarens och hemkommunens synpunkter skall vägas in i beslutet. Utredaren skall utgå från att en visstidsplacering även bör kunna innebära, om elevens behov och förutsättningar så kräver, att elevens hela skolgång förläggs till resurscentret. En sådan placering skall dock kontinuerligt utvärderas och följas upp för att man skall kunna bedöma var eleven bäst kan få sina behov tillgodosedda. Målet bör vara att elever med synskada och ytterligare funktionshinder samt gravt tal- och språkstörda elever skall ha möjlighet att bo hemma med sina föräldrar eller i deras närhet och gå i skola i närheten av hemmet.

Utredaren skall dessutom analysera huruvida initiativ till en visstidsplacering skall kunna tas av såväl elevens vårdnadshavare som kommunen eller resurscentret. Vidare skall utredaren lämna förslag till vilka garantier som bör skapas för att de elever som behöver sådana insatser som en placering vid resurscentret möjliggör, också får en plats vid resurscentret. Därutöver skall utredaren se över möjligheterna att överklaga ett fattat beslut.

Enligt utskottets mening bör utredarens analys och förslag avvaktas. Riksdagen bör därför avslå motion 2001/02:So611 yrkande 11 om funktionshinderade elevers möjligheter att välja skola och motion 2001/02:Ub221 yrkande 13 om lika möjligheter för elever med flerfunktionshinder till omvårdnad och utbildning.

Utskottet kan inte ställa sig bakom motion 2001/02:Ub323 yrkande 1 om en statligt garanterad och finansierad rätt att välja skola, varför även detta yrkande bör avslås.

Frågan om en riksgymnasieverksamhet för synskadade elever med flerfunktionshinder har behandlats av utskottet hösten 1999 och därefter vid ytterligare ett par tillfällen, senast i betänkande 2001/02:UbU1. Utskottet har anfört att det naturliga alternativet för dessa elever är den reguljära gymnasiesärskolan på hemorten eller inom samverkansområdet. Vidare har påpekats att resurscentret vid Ekeskolan, numera Resurscenter syn i Örebro, med möjlighet till visstidsplacering är till även för de äldre eleverna t.o.m. gymnasieåldern samt att Specialpedagogiska institutet har ett ansvar för att analysera behoven av och erbjuda specialpedagogiskt stöd till gymnasiesärskolan. Med samma motivering avstyrker utskottet nu motion 2001/02:Ub252 yrkande 7.

Stöd för elever med funktionshinder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om förändringar i fråga om stöd för elever med olika typer av funktionshinder i den vanliga skolan och stöd för döva och hörselskadade elever, bl.a. med hänvisning till pågående uppbyggnad av den samlade statliga stödorganisationen och visst utredningsarbete.

Jämför *reservationerna 5 (mp), 2 (m), 3 (fp), 6 (c) och 1 (m, kd, c, fp)*.

Allmänt

Motioner

Miljöpartiet erinrar i motion 2001/02:Ub392 om att riksdagen under innevarande mandatperiod beslutat om genomgripande organisatoriska förbättringar, liksom resursförstärkningar, för att **ge elever med funktionshinder ett fullvärdigt stöd**. Det tar dock tid innan besluten får tydligt genomslag i konkreta åtgärder. Motionärerna föreslår därför att uppföljning, också på individnivå, och snabba korrigeringsåtgärder skall utföras. Rapportering skall ske till berörda myndigheter och till riksdagen. Redan nu bör en utredning tillsättas för att samordna resurser till stöd för funktionshindrade inom vuxenutbildningen.

I motion 2001/02:Ub323 (m) yrkande 2 påpekar motionären att långt ifrån alla föräldrar till barn med funktionshinder känner till vilka alternativ som finns till den kommunala skolan. Kommunerna bör aktivt understödja dessa föräldrar med **information om stöd m.m.** och möjlighet att söka specialskolor.

Enligt motion 2001/02:Ub252 (m) yrkande 5 bör riksdagen begära att regeringen låter **utreda hur undervisningen och den sociala situationen** är för barn med funktionshinder i den kommunala skolan. Motionären hävdar att många exempel från verkligheten talar för att kommunernas förmåga att ge barn med funktionshinder en fullgod skoltid är starkt varierande.

En översyn av skollagen begärs i Centerpartiets motion 2001/02:So240 yrkande 5 i syfte att **tydligare reglera den enskilda elevens rätt till stöd** för att få utbildning. Motionärerna anför att skolförfattningen är tydlig när det gäller skolans skyldighet att stödja barn med svårigheter i skolan. Bestämmelserna ger ett bra skydd i teorin, men i praktiken finns det inga tydliga kriterier på vad som ingår i rätten till stöd och ingen faktisk möjlighet att utkräva denna rätt.

Kunskap i skolan om **barn med hyperaktivitet m.m.** efterfrågas i två motioner. Folkpartiet begär i motion 2001/02:So634 yrkande 5 att regeringen lägger fram förslag som ger Socialstyrelsen och skolstyrelserna i kommunerna i uppdrag att se till att berörd personal inom förskola/skola samt barn- och

skolhälsovården får adekvat utbildning om ADHD. I motionen betonas att barn med hyperaktivitet måste få hjälp tidigt. Det är också viktigt att fortlöpande utvärdera behandlingsmetoder och utveckla handlingsprogram för att på bästa sätt kunna ge dessa barn stöd.

Enligt motion 2001/02:Ub278 (m) strider professionen i dag om diagnoskriterier när det gäller DAMP, ADHD, MBD och Aspergers syndrom och om vilken behandling som barn med koncentrationssvårigheter skall få. Skolans kunskaper om dessa barn är också bristfälliga, hävdar motionärerna. Ingen elev skall behöva lämna skolan utan tillräckliga kunskaper i att läsa, skriva och räkna.

Flera motioner tar upp betydelsen av *stöd för elever med läs- och skrivsvårigheter*.

Centerpartiet föreslår i motion 2001/02:Ub240 yrkande 7 att en utredning tillsätts i syfte att ge elever i grundskolan med läs- och skrivsvårigheter samma rätt till stöd som i dag garanteras studerande inom den högre utbildningen. Studenterna får hjälp med förlängd tid för examina, tillgång till andra examinationsformer, pedagogiskt datorstöd, extra undervisning, läromedelsutveckling etc. När det gäller elever i grundskolan får man förlita sig på att skolan och kommunen tar sitt ansvar.

Enligt motion 2001/02:Ub418 (c) yrkande 1 bör Skolverket ges i uppdrag att tillsammans med Kommunförbundet arbeta för att lokala handlingsplaner för läs- och skrivsvårigheter, dyslexi, skall upprättas i samtliga kommuner och vid samtliga skolenheter.

Fler dyslexicentrum behövs, enligt Folkpartiet i motion 2001/02:So634 yrkande 2. Nuvarande resurser räcker inte för att alla barn med läs- och skrivsvårigheter skall kunna få hjälp med sina problem.

I motion 2001/02:Ub418 (c) yrkande 2 framhåller motionärerna att det är viktigt att alla lärarutbildningar erbjuder bra undervisning om dyslexi.

Obligatorisk utbildning om dyslexi i lärarutbildningen förespråkas i motion 2001/02:Ub374 (s). Skolan måste ha speciallärare som i sin tur har tillgång till experter som kan ställa diagnos och utarbeta individuella åtgärdsprogram.

Också i motion 2001/02:Ub228 (m) betonas att lärarutbildningen bör innehålla ett obligatoriskt moment om dyslexi samt erbjuda möjlighet till vidareutbildning om detta. Skolan bör ha resurser för att utarbeta individuellt anpassade åtgärdsprogram för elever med läs- och skrivsvårigheter.

Enligt motion 2001/02:Ub384 (m) behövs kraftfulla insatser på dyslexiområdet. Skolverket borde gå i bräschen för en veritabel – hela skolan omfattande – kampanj på detta område. Det måste bli varje lärares skyldighet att inhämta kunskaper om dyslexi.

Utskottets ställningstagande

Som utskottet nämnt i föregående avsnitt har en ny samordnad organisation för statens stöd i specialpedagogiska frågor, Specialpedagogiska institutet, skapats den 1 juli 2001 bl.a. genom ombildning av Statens institut för handi-

kappfrågor i skolan (SIH). I den nya myndigheten har inordnats Ekeskolans, Hällsboskolans, Tomtebodaskolans och Åsbackaskolans resurscenter. Till myndigheten har också förts de statliga bidragen för landstingens hörselvårdskonsulenter, vissa kunskapscenter och datapedagogerna vid de regionala dataresurscentren. Specialpedagogiska institutet skall svara för såväl stöd som utvecklingsverksamhet.

Institutets huvudkontor ligger i Härnösand. Regionkontor finns i Umeå, Stockholm, Örebro, Göteborg och Malmö. Dessutom finns ett stort antal lokalkontor. Inom myndighetens regionala organisation ges det specialpedagogiska stödet av konsulenterna, av övrig specialpedagogisk personal samt av resurscentren.

Syftet med den nya samordnade stödorganisationen är bl.a. att förbättra möjligheterna att på ett flexibelt sätt möta behoven av insatser för olika typer av funktionshinder. Stödet skall huvudsakligen riktas till huvudmän med ansvar för förskoleverksamhet och utbildning inom det offentliga skolväsendet samt till motsvarande fristående skolor. Specialpedagogiska institutet skall tillhandahålla information och kunskap för att kunna erbjuda barn och ungdomar med funktionshinder förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg respektive utbildning likvärdig den som andra barn får. Skolförvaltning, lärare, övrig personal och vårdnadshavare skall erbjudas information och fortbildning.

Från och med den 1 januari 2002 skall Specialpedagogiska institutet även bistå skolhuvudmännen med specialpedagogiskt stöd när det gäller vuxenutbildningen och vuxna med funktionshinder, i enlighet med regeringens bedömning i propositionen *Vuxnas lärande och utvecklingen av vuxenutbildningen* (prop. 2000/01:72). Myndigheten har tillförts medel för det nya uppdraget fr.o.m. budgetåret 2002.

Även i övrigt har Specialpedagogiska institutet tillförts extra medel – 12 miljoner kronor för andra halvåret 2001 och 15 miljoner kronor för 2002 – för att kunna bygga upp och utveckla verksamheten. Dessutom har i årets budget medel avsatts för att institutet skall genomföra en riktad kompetensutveckling av lärare som arbetar i det offentliga skolväsendet med dels gravt tal- och språkstörda elever, dels elever med synskada och ytterligare funktionshinder.

Utskottet anser med det anförda att riksdagen inte bör göra något tillkännagivande med anledning av motion 2001/02:Ub392. Riksdagen bör avslå densamma.

Specialpedagogiska institutet skall enligt sin instruktion (förordning 2001:286, ändr. 2001:873) bl.a. svara för specialpedagogisk rådgivning samt sprida information till skolhuvudmän och till vårdnadshavare. Därmed avstyrks motion 2001/02:Ub323 yrkande 2 om informationsinsatser.

Enligt direktiven om visstidsplaceringar vid resurscenter (dir. 2002:36) avser regeringen att inom kort ge ett särskilt uppdrag till Specialpedagogiska institutet att kartlägga och analysera kommunernas ekonomiska och kompetensmässiga förutsättningar att kunna ta sitt ansvar för synskadade flerhandi-

kappade elevers och språkstörda elevers skolgång. Med detta uppdrag är yrkande 5 i motion 2001/02:Ub252 enligt utskottets mening tillgodosett och bör avslås.

I uppdraget till 1999 års skollagskommitté (dir. 1999:15) ingår att utreda och föreslå hur en ökad rättssäkerhet för eleverna kan åstadkommas. Som meddelas i propositionen *Fristående skolor* (prop. 2001/02:35) har kommittén bl.a. att överväga frågan om att stärka den enskilda elevens rätt till stöd genom att införa en möjlighet att överklaga såväl offentliga som fristående skolors beslut att inte ta emot en elev. Kommittén skall också utreda om statens sanktionsmöjligheter gentemot kommunerna behöver stärkas. Utskottet anser att kommitténs ställningstaganden, som skall redovisas i december 2002, bör avvaktas. Riksdagen bör avslå motion 2001/02:So240 yrkande 5 om tydligare reglering av elevers rätt till stöd.

Utskottet föreslår vidare att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om kunskap i skolan om barn med hyperaktivitet och om stöd för elever med läs- och skrivsvårigheter. Följande motivering anförs för detta.

Enligt förordningen (2001:286, ändr. 2001:873) med instruktion för Specialpedagogiska institutet avses med funktionshinder i förordningen fysiska funktionshinder, medicinskt, psykiskt eller neurologiskt betingade funktionsnedsättningar, svåra läs- och skrivsvårigheter (dyslexi) samt utvecklingsstörning och därmed jämställda begåvningsmässiga funktionshinder och autism.

Som nämnts skall myndighetens råd och stöd i specialpedagogiska frågor som rör barn, ungdomar och vuxna med funktionshinder huvudsakligen riktas till huvudmän med ansvar för förskoleverksamhet och utbildning inom det offentliga skolväsendet samt till motsvarande fristående skolor. Specialpedagogiska institutet skall dock även svara för vissa individuellt riktade insatser till enskilda barn och deras vårdnadshavare. Detta gäller främst inom ramen för resurscentrens verksamhet.

För barn, ungdomar och vuxna med svåra och mera ovanliga funktionshinder kan stödet behöva ges utifrån den enskilda elevens behov. Stödet bör då riktas till hela arbetslaget kring eleven samt till ansvarig specialpedagog och rektor. För elevgrupper med lättare eller mer vanligt förekommande svårigheter skall insatserna inriktas på att sprida kunskap, exempelvis genom mer generell kompetensutveckling och informationsinsatser.

Därtill vill utskottet erinra om att bestämmelserna om åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd har förstärkts och nu gäller i alla skolformer i den obligatoriska skolan och i gymnasieskolan.

Utskottet utgår från att kommunerna och skolorna likaväl som universiteten och högskolorna tar sitt ansvar för att underlätta för elever med läs- och skrivsvårigheter.

Den nya lärarutbildningen – som riksdagen beslutat om hösten 2000 (prop. 1999/2000:135, bet. 2000/01:UbU3, rskr. 5) – betonar vikten av specialpedagogisk kompetens hos alla lärare och vikten av att lärare kan identifiera problem, där det kan vara aktuellt med särskilt stöd. Specialpedagogik skall ingå

i det allmänna utbildningsområdet för alla lärarstuderande, och dessutom skall specialpedagogik kunna väljas som inriktning och/eller specialisering.

Vidare har i statsbudgeten avsatts särskilda medel för kompetensutveckling av lärare, där det specialpedagogiska området är särskilt prioriterat, under perioden 2000–2002. Medlen fördelas av Skolverket till kommuner och enskilda skolor.

Utskottet vill också hänvisa till att regeringen i augusti 2001 har tillsatt en särskild utredare med uppgift att göra en översyn av statens engagemang för framställning och anpassning av läromedel och studiematerial för barn, elever och vuxna med funktionshinder i förskola, skola och vuxenutbildning (dir. 2001:65). Uppdraget skall redovisas senast den 1 december 2002.

Stöd för döva och hörselskadade elever

Motioner

En *översyn av finansieringen av skolformerna för hörselskadade elever* begärs i motion 2001/02:Ub276 (fp) yrkande 1. Motionären framhåller att hörselskadade elever teoretiskt kan välja mellan olika skolplaceringar. De kan integreras i vanliga klasser, placeras i regionala särskilda undervisningsgrupper eller tas in i någon av de fem regionala specialskolor som finns för döva och hörselskadade barn. I grundskolan placeras enligt motionen de flesta hörselskadade eleverna integrerat i vanliga klasser. Regionala hörselklasser finns på ett fåtal platser i landet. Motionären hävdar att formerna för finansiering av utbildningen för hörselskadade är mycket ojämlika i landet, varför en översyn behövs.

Enligt motion 2001/02:Ub276 (fp) måste också fler *hörselskadade elever* tillförsäkras utbildning i *särskilda undervisningsgrupper* (yrk. 2). Motionären påpekar att dessa elever drabbas hårt i de kommuner som inte har möjlighet att starta egna särskilda undervisningsgrupper eller som inte medverkar till att eleven får sin utbildning i en regional undervisningsgrupp.

Vidare begärs i motion 2001/02:Ub276 (fp) yrkande 3 ett riksdagsuttalande om *hörselskadade elevers rätt till teckenspråksundervisning* inom habiliteringen, förskolan och skolan. Enligt motionären finns det visserligen teckenspråksundervisning i de regionala undervisningsgrupperna men inte i den utsträckning som svarar mot behovet.

I motion 2001/02:Ub422 (s) påtalas att det förekommer att döva vuxna tvingas avstå från utbildning på grund av att kostnaden för *teckenspråkstolk i s.k. kompletterande utbildning* är ofinansierad. Enligt motionärerna bör regeringen följa frågan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motion 2001/02:Ub276 yrkandena 1–3 om hörselskadade elever.

Enligt 3 kap. 3 § skollagen skall barn som inte kan gå i grundskolan eller särskolan därför att de är döva eller hörselskadade tas emot i specialskolan. Huvudmannen för specialskolan prövar om ett barn skall tas emot i specialskolan under sin skolpliktstid. Fråga om mottagande får väckas av barnets vårdnadshavare eller av barnets hemkommun (3 kap. 4 §). Beslut i sådana ärenden fattas av Specialskolemyndigheten. Hemkommunen skall betala ersättning till staten för vissa kostnader för den som är elev i specialskolan.

Specialskolemyndigheten bildades den 1 juli 2000. Den är styrelse för sex skolenheter, varav fem är regionala specialskolor för döva och hörselskadade elever och en är nationell specialskola för döva och hörselskadade elever med utvecklingsstörning samt för dövblindfödda elever. Ett viktigt uppdrag för myndigheten är att stödja kvalitetsutvecklingen vid de statliga specialskolorna och förstärka möjligheterna till en likvärdig utbildning.

Om en elev med hörselskada kan gå i grundskolan eller särskolan gäller bestämmelsen i 2 kap. 3 § skollagen att kommunen är skyldig att för undervisningen använda lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva. Det ankommer också på kommunen att organisera undervisningen på bästa sätt och i utbildningen ta hänsyn till elevens behov av stöd.

Specialpedagogiska institutet disponerar budgetåret 2002, under anslaget *Särskilda insatser på skolområdet*, 101 miljoner kronor för bidrag till kommuner avseende bl.a. regionala utbildningsinsatser för elever med funktionshinder. Bland annat fördelas statliga medel till regionala undervisningsgrupper för elever med hörselskada.

Utskottet föreslår också avslag på motion 2001/02:Ub422 om teckenspråkstolk för döva i s.k. kompletterande utbildning.

Frågan om utbildningstolk behandlades i propositionen *Vuxnas lärande och utvecklingen av vuxenutbildningen* som riksdagen till alla delar ställde sig bakom (prop. 2000/01:72, bet. UbU15, rskr. 229). Kunskapslyftskommittén hade i sin utvärdering visat att studerande som behöver utbildningstolk har betydande svårigheter att få tolkinsatsen finansierad. Den huvudsakliga orsaken är att utbildningstolkning är förknippad med stora kostnader för utbildningsanordnaren. Regeringen anförde i nämnda proposition att en av de grundläggande principerna i svensk handikappolitik är den s.k. ansvars- och finansieringsprincipen. På en övergripande nivå betyder detta att de medel som avsätts för vuxenutbildningen i princip skall täcka kostnader även för studerande med funktionshinder. Varje utbildningsanordnare bör därför tillhandahålla det tolkstöd som behövs. Regeringen bedömde dock att frågan om utbildningstolk är av den karaktären att speciella insatser kan behöva göras i fråga om att utveckla läromedel för studerande som har teckenspråk som första språk.

Enligt regleringsbrev för Nationellt centrum för flexibelt lärande budgetåret 2002 skall av myndighetens anslag lägst 10 miljoner kronor användas för att, i samarbete med Specialpedagogiska institutet, utveckla läromedel för vuxna med teckenspråk som första språk. Ett av myndighetens verksamhets-

mål är att ge dessa vuxna förutsättningar för delaktighet i vuxenutbildningen och folkbildningen.

Särskolan och särvux

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden som rör särskolan och vuxenutbildningen för utvecklingsstörda (särvux) med hänvisning främst till pågående utredning.

Jämför *reservationerna 2 (m), 7 (kd), 8 (m, kd) och 1 (m, kd, c, fp)*.

Utbildning i särskolan

Motioner

Moderata samlingspartiet pläderar i motion 2001/02:Ub380 yrkande 1 för att **särskolan** skall finnas **som egen skolform** även i fortsättningen. I motionen noteras att det i ett antal kommuner finns en ambition att i allt större utsträckning integrera särskolans elever i den vanliga grundskolan. Enligt Moderaterna är den utvecklingen olycklig, om inte integreringen är noga genomtänkt. De framhåller att en liten särskild undervisningsgrupp i särskolan med egna kunskapsmål att uppnå ofta är garanten för individuellt anpassad utbildning. Kommunaliseringen av särskolan får inte leda till att elever med begåvningshandikapp får en sämre utbildning.

Kristdemokraterna påpekar i motion 2001/02:Ub448 yrkande 3 att ökningen under senare år av antalet barn i särskolan också har inneburit att nya grupper tagits in, såsom s.k. bokstavs barn med hög intellektuell förmåga men utan förmåga till socialt samspel. Motionärerna understryker att särskolan måste förbli en skolform för barn med intellektuell utvecklingsstörning. Den får inte bli en skola för alla barn som av olika anledningar har det svårt i skolan. Riskerna är stora att sådana nya grupper stör undervisningen för de barn som verkligen har behov av att gå i särskolan.

Enligt motion 2001/02:Ub491 (s) finns det anledning att ompröva **begreppet särskola** – utan att resurserna förändras – så att det negativt laddade namnet ändras till att ingå i det allmänna skolbegreppet ”en skola för alla”.

I motion 2001/02:Ub380 yrkande 3 efterlyser Moderaterna återkommande **utvärderingar av särskoleundervisningens kvalitet och resultat**. De anmärker att vissa uppföljningar av särskolans verksamhet tyder på att fokus ibland kan ligga på omvårdnad snarare än på utbildning. Moderaterna vill försäkra sig om att särskolans elever får en allsidig utbildning och att deras individuella förutsättningar tas till vara.

Asylsökande barn skall, enligt Miljöpartiet i motion 2001/02:Sf394 yrkande 8, ha samma rätt som svenska barn till utbildning inom särskolan om så behövs.

Utskottets ställningstagande

Utbildning av barn och ungdomar med utvecklingsstörning sker i huvudsak i särskolan. Särskolan vänder sig även till elever som har fått ett betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder på grund av hjärnskada, föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom, samt till elever med autism eller autismsliknande tillstånd. Särskolan som skolform omfattar den obligatoriska särskolan och gymnasiesärskolan. Utbildningen i särskolan syftar till att ge barn och ungdomar med utvecklingsstörning en till varje elevs förutsättningar anpassad utbildning som så långt det är möjligt motsvarar den som ges i grundskolan och gymnasieskolan. En elev som är inskriven i särskolan kan få sin undervisning i en klass i grundskolan (integrerad elev), varvid särskolans kursplaner gäller för eleven.

Regeringen har i december 2001 beslutat att tillkalla en parlamentariskt sammansatt kommitté för att se över utbildningen för barn, ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning (dir. 2001:100). Utgångspunkterna för detta arbete skall vara att utbildningen skall hålla en hög kvalitet och att kontakterna och samverkan mellan elever med och utan utvecklingsstörning skall öka.

Kommitténs övergripande uppdrag är att föreslå hur den framtida utbildningen skall utformas t.ex. i fråga om mål, innehåll, organisation och personalens kompetens. Därvid skall kommittén arbeta med två parallella alternativ, nämligen att särskolan och särvux kvarstår alternativt upphör som egna skolformer.

Utifrån pedagogiska, sociala och ekonomiska aspekter skall kommittén analysera för- och nackdelar med den föreslagna utformningen inom respektive alternativ samt göra en samlad bedömning och förorda ett av alternativen. Kommittén skall lämna författningsförslag för båda alternativen.

I direktiven redovisas som grund för en översyn de utredningar och utvärderingar som Skolverket gjort om särskolan och särvux under senare tid. Bland annat visar en rapport på en markant ökning av antalet elever i särskolan och en förändring av elevgruppens sammansättning till att omfatta även elever utanför särskolans personkrets.

Kommittén skall slutredovisa sitt uppdrag senast den 1 oktober 2004. Ett delbetänkande skall lämnas den 1 januari 2003 med bl.a. en analys av hur den utbildning och den undervisning som i dag ges till barn, ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning svarar mot deras behov och förutsättningar.

Utskottet anser det vara av intresse i sammanhanget att kort referera en undersökning från Skolverket som nyligen publicerats.

Den 4 mars 2002 redovisade Skolverket ett regeringsuppdrag om särskolan genom rapporten *I särskola eller i grundskola?* (dnr 103404). Rapporten rör orsaken till variation beträffande integrering av särskolebarn i grundskoleklasser, kvaliteten i undervisningen i särskola jämfört med i grundskola och försöksverksamheten med föräldrainsflytande. Den bygger på en rikstäckande enkät och fallstudier i nio kommuner.

Av rapporten framgår att det är stor variation mellan och inom kommuner när det gäller hur särskolelevernas undervisning är organiserad. Ofta är det

praktiska omständigheter som styr snarare än medvetna överväganden utifrån elevernas undervisningssituation och individuella förutsättningar. Skolverket konstaterar i rapporten att integrering av särskoleelever i grundskoleklasser är vanligast i gles- och landsbygdskommuner. I de fall integrering förekommer är några av de viktigaste orsakerna och argumenten följande: Integrering kan framstå som den enda organisatoriska lösningen för en skola med få särskoleelever. Särskoleelever i glesbygd slipper långa resor när de integreras i en grundskola nära hemmet. Integrering kan ge särskoleelever positiv draghjälp från grundskoleelever. Skolverkets studie visar betydande skillnader mellan lärare som undervisar i olika grupper där särskoleelever finns. Uppenbart är att det främst är lärare i särskoleklasser som har specialpedagogisk utbildning. De har också generellt längre erfarenhet av att undervisa särskoleelever än lärare i grundskoleklass. Majoriteten av lärarna i särskoleklass anser att särskoleeleverna får den undervisning som de har rätt till, samtidigt som mindre än hälften av lärarna i grundskoleklass anser detta. Studien visar dock inga självklara kvalitetsskillnader mellan olika undervisningsformer. Avgörande för undervisningens kvalitet är en gemensam verksamhetsidé och klara mål. En majoritet av föräldrarna förklarar sig nöjda med det bemötande som deras barn får i skolan och lärarnas kompetens, oavsett vilken undervisningsgrupp barnet går i. Föräldrarna är också positiva till den försöksverksamhet som ger dem rätt att tacka nej till erbjudande om särskola för sina barn.

Med hänvisning till att en parlamentariskt sammansatt kommitté skall se över utbildningen för bl.a. barn och ungdomar med utvecklingsstörning anser utskottet att riksdagen bör avslå motionerna 2001/02:Ub380 yrkande 1 och 2001/02:Ub448 yrkande 3 om särskolan som egen skolform. Utskottet föreslår också avslag på motion 2001/02:Ub491 om begreppet särskola.

Som nämnts skall kommittén i ett delbetänkande redovisa en analys av hur undervisningen i dag svarar mot de behov och förutsättningar som särskoleelever har. Yrkande 3 i motion 2001/02:Ub380 om utvärdering av särskoleundervisningens kvalitet och resultat är därmed enligt utskottets mening tillgodosett och bör avslås.

Enligt förordningen (2001:976) om utbildning, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg för asylsökande barn m.fl. har dessa barn rätt att få utbildning i bl.a. den obligatoriska särskolan på samma villkor som barn som är bosatta i Sverige (2 §). Rätten att få utbildning medför inte någon skolplikt. Med det anförda avstyrker utskottet motion 2001/02:Sf394 yrkande 8.

Mottagande av barn i särskolan

Motioner

Frågor kring *placering av barn i särskolan* tas upp i flera motioner.

I Moderata samlingspartiets motion 2001/02:Ub380 yrkande 2 ställs krav på obligatoriska utredningar inför särskoleplaceringar. Det är enligt motionen oacceptabelt, som fallet är i dag, att placeringar kan göras utan föregående utredningar eller med stöd av utredningar som har allvarliga brister. En place-

ring i särskola måste föregås av noggranna utredningar som skall bygga på vetenskaplig grund. Vidare bör upprepade utredningar göras för att säkerställa att eleven fått rätt placering i skolsystemet.

Enligt motion 2001/02:Ub331 (m) får det inte förekomma att elever som inte hör till målgruppen för särskolan ändå placeras där, när skolan saknar resurser eller kunskaper för att på andra sätt ge dem det stöd de har rätt till.

Inskrivningsförfarandet till särskolan bör ses över i syfte att bl.a. klart definiera elevkretsen. Detta begärs i motion 2001/02:Ub373 (m). Enligt motionärerna ser man i dag tendenser till att utredningar och inskrivning av elever i särskolan sker alltför lättvindigt och på oklara grunder. Elevgruppen har förändrats.

Kristdemokraterna hävdar i motion 2001/02:Ub448 att placeringen i särskolan oftast bygger på endast en bedömning som görs när barnet placeras. De anser att en rätt till omprövning av särskoleplacering bör införas, särskilt när det gäller barn i gränzonen för sådan placering (yrk. 1). Vidare betonar Kristdemokraterna att en särskoleplacering aldrig får styras av vilka resurser som finns (yrk. 2). Tendensen finns att problemet med minskade resurser till stödundervisning och extrahjälp till svaga elever i grundskolan löses genom att placera eleverna i särskolan.

Enligt Moderaternas motion 2001/02:Ub380 yrkande 4 visar en studie från år 2001 att *elever med invandrar- eller flyktningbakgrund* är överrepresenterade i särskolan och att eleverna har utretts bristfälligt före placeringen. Detta är allvarligt, anser Moderaterna, och måste leda till insatser i särskild ordning (yrk. 4).

Utskottets ställningstagande

Skolverket meddelade i juni 2001 *Allmänna råd om rutiner för utredning och beslut om mottagande i den obligatoriska särskolan* (SKOLFS 2001:23). De allmänna råden rör den kommunala handläggningen av mottagande i särskola, vilket underlag som behövs för bedömning om mottagande och hur information och samverkan med hemmet bör gå till under utredningsprocessen. Vidare rör de allmänna råden den kommunala beslutsfunktionen och innehållet i besluten samt hanteringen vid tveksamma fall. Skolverket har också kompletterat de allmänna råden med kommentarer. Inledningsvis understryker verket att det är viktigt med hänsyn till den enskildes rättssäkerhet att ett ärende om mottagande i särskolan blir riktigt utrett och att beslut fattas på ett välgrundat underlag. Syftet med dessa allmänna råd är att bidra till detta.

När det särskilt gäller elever med invandrar- eller flyktningbakgrund anges i de allmänna råden följande:

Beträffande barn med annan kulturell och språklig bakgrund bör extra uppmärksamhet ägnas förutsättningarna för en korrekt bedömning. Särskilda faktorer som kan påverka utredningen är t.ex. ofullständig skolgång i det tidigare hemlandet, kulturskillnader och språksvårigheter. Testresultat bör tolkas med försiktighet då testinstrument inte är kulturneutrala och därför riskerar att ge missvisande resultat. Risk föreligger också för att barnets språkfärdigheter mäts och inte dess kognitiva för-

måga. Särskilt bör behovet av noggranna observationer och kartläggningar av eleven och dennes samspel i hem- och skolmiljön under en längre period uppmärksammas.

Utskottet har i det föregående kortfattat återgivit direktiven för den nyligen tillkallade kommittén för översyn av utbildningen för barn, ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning. I direktiven (dir. 2001:100) anges att Skolverket på regeringens uppdrag har utarbetat allmänna råd om utredning och beslut om mottagande i särskolan. Det bör dock enligt direktiven utredas om ytterligare åtgärder bör vidtas för att säkerställa att särskolan enbart tar emot de elever som den är avsedd för. Förändringarna i elevgruppen aktualiserar också frågan om nuvarande personkrets är tillräckligt tydligt definierad och om den behöver förändras.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 2001/02:Ub331, 2001/02:Ub373, 2001/02:Ub380 yrkande 2 samt 2001/02:Ub448 yrkandena 1 och 2 om placering av barn i särskolan.

Likaså avstyrks motion 2001/02:Ub380 yrkande 4 som rör elever i särskolan med invandrar- eller flyktingbakgrund.

Utbildning för ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning

Motioner

Kristdemokraterna begär i motion 2001/02:Ub448 yrkande 4 ett riksdagsuttalande om att de hinder som finns för **särskoleelevers fortsatta utbildning** skall undanröjas. Det får inte vara en omöjlighet för en särskoleelev att gå på ett nationellt gymnasieprogram om eleven har den kompetens som krävs, menar de. I motionen pekas på att det allt oftare är barn utan intellektuell utvecklingsstörning som placeras i den obligatoriska särskolan.

En ändring av regelverket för särsvux begärs av Moderata samlingspartiet i motion 2001/02:Ub380 yrkande 5. Moderaterna påpekar att kommunerna i dag inte är skyldiga att bereda plats för alla som vill studera inom särsvux. De **utvecklingsstördas rätt till vuxenutbildning** måste skrivas in i skollagen.

Också Kristdemokraterna – i motionerna 2001/02:Ub448 yrkande 5 och 2001/02:Ub549 yrkande 2 – betonar att vuxna med en utvecklingsstörning eller som av andra skäl har gått i särskolan skall ha lika rätt till utbildning inom särsvux som andra vuxna har i fråga om grundläggande vuxenutbildning.

Enligt Centerpartiets motion 2001/02:Ub322 yrkande 17 måste den lagliga begränsningen undanröjas när det gäller tillträde till vuxenutbildning för personer med särskoleutbildning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår avslag på motionsyrkandena om särskoleelevers fortsatta utbildning respektive utvecklingsstördas rätt till vuxenutbildning med hänvisning till det arbete som påbörjats inom den parlamentariskt sammansatta kommittén för översyn av utbildningen för barn, ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning.

Enligt direktiven skall kommittén – under alternativet att särskolan och särvox förblir egna skolformer – utreda hur samverkan mellan skolformer för elever med utvecklingsstörning och övriga skolformer kan öka. I detta ingår att belysa vilka hinder för ökad samverkan som finns i nuvarande system samt att föreslå hur dessa hinder kan undanröjas. Under alternativet att särskolan och särvox upphör som skolformer skall kommittén utreda vilka förutsättningar grundskolan, gymnasieskolan och komvux har i dag att ge utbildning åt elever med utvecklingsstörning. Mot denna bakgrund skall kommittén ge förslag till vilka förändringar som krävs för att göra det möjligt för dessa elever att få sin undervisning i grundskolan, gymnasieskolan respektive komvux. I sammanhanget bör utredas om elever med utvecklingsstörning skall ha särskilda mål, hur betygssystemet skall vara utformat om det inom en skolform finns olika mål samt vilka konsekvenser detta får för behörighet till gymnasieskola respektive högskola.

Övrigt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå ett motionsyrkande om att Skolverket i stället för Specialskolemyndigheten skall vara central myndighet för fristående specialskolor.

Jämför *reservation 7 (kd)*.

Kristdemokraterna förordar i motion 2001/02:Ub448 yrkande 8 att Skolverket skall vara **tillstånds- och tillsynsmyndighet för fristående skolor för elever med funktionshinder** och inte, som beslutats, Specialskolemyndigheten.

U t s k o t t e t anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandet.

Enligt 9 kap. 1 § tredje stycket skollagen, i dess lydelse från den 1 juli 2000, skall ärenden om godkännande av fristående skolor som motsvarar specialskolan prövas av styrelsen för specialskolan (Specialskolemyndigheten). I propositionen *Elever med funktionshinder – ansvar för utbildning och stöd* (prop. 1998/99:105), där denna lagbestämmelse var aktuell, anmälde regeringen att det finns skäl att analysera huruvida lagbestämmelserna för de olika skolformerna skall harmoniseras så att Skolverket ansvarar för godkännande även av fristående specialskolor. Regeringen avsåg att återkomma till riksdagen efter beredning av frågan. Enligt uppgift från Utbildningsdepartementet är beredningen av denna fråga inte avslutad.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken eller vilka punkter i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i reservationen.

1. Funktionshindrade elevers möjligheter att välja skola, m.m. (punkterna 1, 11 och 22) – m, kd, c, fp

av Beatrice Ask (m), Yvonne Andersson (kd), Tomas Högström (m), Erling Wälivaara (kd), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sofia Jonsson (c), Ulf Nilsson (fp) och Anders Sjölund (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkterna 1, 11 och 22 borde ha följande lydelse:

1. Funktionshindrade elevers möjligheter att välja skola

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 1. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:So611 yrkande 11.

11. Översyn av finansieringen av skolformer för hörselskadade elever

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 1. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub276 yrkande 1.

22. Rätt för utvecklingsstörda till vuxenutbildning

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 1. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:Ub322 yrkande 17, 2001/02:Ub380 yrkande 5, 2001/02:Ub448 yrkande 5 och 2001/02:Ub549 yrkande 2.

Ställningstagande

Vår principiella uppfattning är att alla skolor så långt det är möjligt skall vara utformade så att elever med särskilda behov inte utestängs. Vi anser dock inte att målsättningar om integration av funktionshindrade elever i den vanliga skolan och anpassning av skolan till dem skall innebära att skolor som t.ex. Ekeskolan – med den kompetens som byggts upp där under många år – skall

tvingas stänga. **Möjligheten att välja skola** är av särskild betydelse för funktionshindrade barn och ungdomar. Specialskolor skall även i framtiden vara ett alternativ för de elever som anser att dessa bättre kan tillgodose deras särskilda behov. Vad vi här har anfört bör riksdagen med bifall till motion 2001/02:So611 yrkande 11 tillkännage för regeringen som sin mening.

Hörselskadade elever kan teoretiskt välja mellan olika skolplaceringar: integrering i vanliga klasser, placering i regionala, särskilda undervisningsgrupper (hörselklasser) eller placering i någon av de fem regionala specialskolor som finns för döva och hörselskadade. Problemet med hörselskadade elevers möjligheter att få optimal utbildning är dock långt ifrån löst. Det är oftare kommunernas ekonomi än elevens behov som styr vilken skolform eleven placeras i. **Finansieringen av skolformer för hörselskadade elever** är otillfredsställande och mycket ojämlig i landet, varför en **översyn** behövs. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub276 yrkande 1.

Vuxna med utvecklingsstörning eller som av andra skäl har gått i särskola som barn har inte samma rätt till grundläggande vuxenutbildning som andra vuxna har. Kommunerna är i dag inte skyldiga att bereda plats för alla som vill studera i särsvux. Vi anser att **utvecklingsstördas rätt till vuxenutbildning** måste skrivas in i skollagen. Detta bör riksdagen med bifall till motionsyrkandena i ärendet tillkännage för regeringen som sin mening.

2. Statligt garanterad och finansierad rätt att välja skola, m.m. (punkterna 2, 6, 15, 17 och 20) – m

av Beatrice Ask (m), Tomas Högström (m), Catharina Elmsäter-Svärd (m) och Anders Sjölund (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkterna 2, 6, 15, 17 och 20 borde ha följande lydelse:

2. Statligt garanterad och finansierad rätt att välja skola

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub323 yrkande 1.

6. Information om stöd m.m. för funktionshindrade elever

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub323 yrkande 2.

15. Särskolan som egen skolform

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub380 yrkande 1 och bifaller delvis motion 2001/02:Ub448 yrkande 3.

17. Utvärdering av särskoleundervisningens kvalitet och resultat

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub380 yrkande 3.

20. Elever i särskolan med invandrar- eller flyktingbakgrund

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub380 yrkande 4.

Ställningstagande

En **statligt garanterad och finansierad rätt att välja skola** bör införas för alla barn, i synnerhet för barn med funktionshinder som söker en skola med särskild kompetens. För att valfriheten skall vara reell måste också finansieringen av boendet vid skolan garanteras. Genom en sådan finansiering säkerställs att barn med svåra funktionshinder eller med andra särskilda behov får rätt och möjlighet att välja skola, inte bara den egna kommunens skolor utan också fristående skolor och specialskolor. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag i enlighet med motion 2001/02:Ub323 yrkande 1. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionsyrkandet i ärendet.

Långt ifrån alla föräldrar till barn med funktionshinder känner till vilka alternativ som finns till den kommunala skolan. Det är viktigt att kommunerna aktivt understöder dessa föräldrar med **information om stöd m.m.** och om vilka möjligheter som finns när det gäller val av skola för olika funktionshinder. Vad vi här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub323 yrkande 2.

I ett antal kommuner kan noteras en ambition att i allt större utsträckning integrera särskolans elever i den vanliga grundskolan. Den utvecklingen är olycklig om inte integreringen är noga genomtänkt, vilket inte alltid är fallet i dag. Vi anser att **särskolan som egen skolform** har uppenbara fördelar när det gäller att erbjuda elever med utvecklingsstörning utbildning av hög kvalitet anpassad utifrån elevens specifika förutsättningar. En liten, särskild undervisningsgrupp med egna kunskapsmål att uppnå är ofta garanten för individuellt anpassad utbildning. Särskolan ger också bättre möjligheter att säkra den specialkompetens som krävs för undervisning av elever med olika begåvningshandikapp. Kommunaliseringen av särskolan får inte leda till att dessa

elever får sämre utbildning. Vad vi här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub380 yrkande 1 och bifaller delvis motion 2001/02:Ub448 yrkande 3.

Vi efterlyser också återkommande *utvärdering av särskoleundervisningens kvalitet och resultat*. En del av de uppföljningar som görs tyder på att fokus i verksamheten ibland kan ligga på omvårdnad snarare än på utbildning. Bland problem som vi noterat är att elever i särskolan inte alltid får undervisning i alla de ämnen de faktiskt skulle kunna tillgodogöra sig. Vi vill försäkra oss om att särskolans elever får en så allsidig utbildning som modernt vuxenliv kräver och att de individuella förutsättningarna verkligen tas till vara. Detta bör riksdagen med bifall till motion 2001/02:Ub380 yrkande 3 tillkännage för regeringen som sin mening.

En fråga som hänger samman med problematiken kring särskolan är att barn med *invandrar- eller flyktningbakgrund* är överrepresenterade i särskolan. En studie från 2001 om intagningen till gymnasiesärskolan i Göteborg visar på att dessa elever ofta har utretts bristfälligt före placeringen. Många flyktingelever har genomgått utredning utan tolk eller med en tolk som talar ett annat språk. Detta är djupt allvarligt och måste leda till insatser i särskild ordning. Vad vi här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub380 yrkande 4.

3. Lika möjligheter för elever med flerfunktionshinder till omvårdnad och utbildning, m.m. (punkterna 3, 9, 10 och 12) – fp

av Ulf Nilsson (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkterna 3, 9, 10 och 12 borde ha följande lydelse:

3. Lika möjligheter för elever med flerfunktionshinder till omvårdnad och utbildning

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub221 yrkande 13.

9. Kunskap i skolan om barn med hyperaktivitet m.m.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:So634 yrkande 5 och avslår motion 2001/02:Ub278.

10. Stöd för elever med läs- och skrivsvårigheter

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen motion

2001/02:So634 yrkande 2

samt avslår motionerna

2001/02:Ub228,

2001/02:Ub240 yrkande 7,

2001/02:Ub374,

2001/02:Ub384 och

2001/02:Ub418 yrkandena 1 och 2.

12. Särskilda undervisningsgrupper för hörselskadade elever

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen motion

2001/02:Ub276 yrkande 2.

Ställningstagande

Staten skall enligt min mening ha ansvar för att elever med flera funktionshinder får **lika möjligheter till omvårdnad och utbildning** oavsett var i landet de bor. Jag erinrar om att Folkpartiet sade nej till nedläggningen av specialskolorna för vissa flerhandikappade barn och ungdomar. Ett särskilt statligt bidrag borde följa dessa svårt funktionshindrade elever. Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad jag här har anfört. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub221 yrkande 13.

Det är viktigt att **barn med hyperaktivitet** (ADHD och/eller DAMP) uppmärksammas tidigt för att undvika att barnen senare under uppväxten får större problem. Jag anser att regeringen bör lägga fram förslag som ger Socialstyrelsen och skolstyrelserna i kommunerna i uppdrag att se till att lärare, förskolepersonal och personal inom barn- och skolhälsovården får en adekvat utbildning om denna diagnosgrupp. Det är också viktigt att fortlöpande utvärdera behandlingsmetoder och utveckla handlingsprogram för att på bästa sätt kunna ge dessa barn hjälp. Vad jag nu har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:So634 yrkande 5.

Jag delar uppfattningen i motion 2001/02:So634 yrkande 2 att det behöver inrättas fler dyslexicentrum. Nuvarande resurser räcker inte till för att alla **barn med läs- och skrivsvårigheter** skall kunna få hjälp med sina problem. Detta bör riksdagen med bifall till motionsyrkandet tillkännage för regeringen som sin mening.

Hörselskadade elever drabbas hårt i de kommuner som inte har möjlighet att starta egna, särskilda undervisningsgrupper eller som inte medverkar till att eleven får sin utbildning i en regional undervisningsgrupp i annan kommun. Jag anser, i likhet med vad som anförs i motion 2001/02:Ub276 yrkande 2, att fler hörselskadade elever måste tillförsäkras utbildning i **särskilda undervis-**

ningsgrupper. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionsyrkandet.

4. Utredning om riksgymnasium för blinda och synskadade ungdomar med flerfunktionshinder (punkt 4) – m, c

av Beatrice Ask (m), Tomas Högström (m), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sofia Jonsson (c) och Anders Sjölund (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 4 borde ha följande lydelse:

4. Utredning om riksgymnasium för blinda och synskadade ungdomar med flerfunktionshinder

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 4. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub252 yrkande 7.

Ställningstagande

Blinda och synskadade ungdomar med flerfunktionshinder har få goda möjligheter att studera vidare efter den obligatoriska skolan. Resultatet är att få läser vidare. De bör emellertid precis som alla andra ungdomar ha rätt att kunna gå vidare i sin utbildning och utvecklas i sin egen takt, oavsett ålder. Vi anser att regeringen bör låta utreda förutsättningarna för ett riksgymnasium för blinda och synskadade ungdomar med flerfunktionshinder. Ett sådant gymnasium kan inrättas i anslutning till Ekeskolan, nuvarande Resurscenter syn i Örebro. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub252 yrkande 7.

5. Stöd för elever med funktionshinder (punkt 5) – mp

av Gunnar Goude (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 5 borde ha följande lydelse:

5. Stöd för elever med funktionshinder

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 5. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub392.

Ställningstagande

Hela frågan om ett fullvärdigt stöd för elever med funktionshinder har under innevarande mandatperiod förts upp i ljuset, med åtföljande genomgripande organisatoriska förändringar liksom resursförstärkningar enligt riktlinjer som Miljöpartiet länge förordat. Det tar emellertid tid innan besluten får tydliga genomslag i konkreta åtgärder. Det är därför mycket viktigt att utvecklingen noga följs och eventuella brister snabbt åtgärdas. Uppföljning, också på individnivå, och snabba korrigeringsåtgärder måste utföras. Rapportering skall ske till berörda myndigheter och till riksdagen. Tanken om det livslånga lärandet har endast delvis fått genomslag i utvecklingen av stöd för funktionshindrade. Jag föreslår att en utredning tillsätts redan nu för att inventera och samordna resurser för studerande med funktionshinder inom vuxenutbildningen. Vad jag här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub392.

6. Stöd för elever med läs- och skrivsvårigheter (punkt 10) – c

av Sofia Jonsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 10 borde ha följande lydelse:

10. Stöd för elever med läs- och skrivsvårigheter

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 6. Därmed bifaller riksdagen motion

2001/02:Ub240 yrkande 7

och avslår motionerna

2001/02:Ub228,

2001/02:Ub374,

2001/02:Ub384,

2001/02:Ub418 yrkandena 1 och 2 samt

2001/02:So634 yrkande 2.

Ställningstagande

Jag anser att en utredning bör tillsättas för att ge elever i grundskolan med läs- och skrivsvårigheter samma rätt till stöd som i dag garanteras studerande inom den högre utbildningen. Studenterna får hjälp med förlängd tid för examina, tillgång till andra examinationsformer, pedagogiskt datorstöd, extra undervisning, läromedelsutveckling etc. När det gäller elever i grundskolan får man förlita sig på att skolan och kommunen tar sitt ansvar. Vad jag här har anfört om en utredning bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub240 yrkande 7.

7. Särskolan som egen skolform, m.m. (punkterna 15, 21 och 23) – kd

av Yvonne Andersson (kd) och Erling Wälivaara (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkterna 15, 21 och 23 borde ha följande lydelse:

15. Särskolan som egen skolform

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 7. Därmed bifaller riksdagen motion

2001/02:Ub448 yrkande 3

och bifaller delvis motion

2001/02:Ub380 yrkande 1.

21. Särskoleelevers fortsatta utbildning

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 7. Därmed bifaller riksdagen motion

2001/02:Ub448 yrkande 4.

23. Tillstånds- och tillsynsmyndighet för fristående specialskolor

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 7. Därmed bifaller riksdagen motion

2001/02:Ub448 yrkande 8.

Ställningstagande

Ökningen under senare år av antalet barn i särskolan har också inneburit att nya grupper tagits in, såsom de s.k. bokstavsbarntalarna med ofta hög intellektuell förmåga men utan förmåga till socialt samspel med andra. Denna utveckling är oacceptabel. *Särskolan* måste förbli *en skolform* för barn med intellektuell utvecklingsstörning, såvida inte den nu tillsatta kommitténs utredning visar något annat. Den får inte bli en skola för alla barn som av olika anledningar har det svårt i skolan. Riskerna är stora att sådana nya grupper stör undervisningen för de barn som verkligen har behov av att gå i särskola. Vad vi här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub448 yrkande 3 och bifaller delvis motion 2001/02:Ub380 yrkande 1.

De hinder som finns för *särskoleelevers fortsatta utbildning* måste enligt vår mening tas bort. Det får inte vara en omöjlighet för en särskoleelev att gå på ett nationellt gymnasieprogram om eleven har den kompetens som krävs, särskilt som det allt oftare är barn utan intellektuell utvecklingsstörning som placeras i den obligatoriska särskolan. Detta bör riksdagen med bifall till motionsyrkandet i ärendet tillkännage för regeringen som sin mening.

Vi föreslår att Skolverket skall vara *tillstånds- och tillsynsmyndighet för fristående skolor som motsvarar specialskolan* och inte, som nu gäller, Specialskolemyndigheten. Med en sådan ändring kommer Skolverket att svara för godkännande och tillsyn av samtliga fristående skolor. Det finns enligt vår uppfattning ingen anledning till särbehandling av skolor för funktionshindrade. Detta bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionsyrkandet i ärendet.

8. Placering av barn i särskolan (punkt 19) – m, kd

av Beatrice Ask (m), Yvonne Andersson (kd), Tomas Högström (m), Erling Wälivaara (kd), Catharina Elmsäter-Svärd (m) och Anders Sjölund (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 19 borde ha följande lydelse:

19. Placering av barn i särskolan

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 8. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2001/02:Ub331,

2001/02:Ub380 yrkande 2 och

2001/02:Ub448 yrkandena 1 och 2

samt bifaller delvis motion

2001/02:Ub373.

Ställningstagande

Vi anser att det bör ställas krav på obligatoriska utredningar inför placeringar av barn i särskolan. Det är oacceptabelt, som sker i dag, att placeringar kan göras utan föregående utredningar eller med stöd av utredningar som har allvarliga brister. Vidare bör upprepade utredningar och omprövningar göras för att säkerställa att eleven fått rätt placering i skolsystemet. Det får inte förekomma att elever som inte hör till målgruppen för särskolan ändå placeras där. Tendensen finns att problemet med minskade resurser till stödundervisning och extrahjälp till svaga elever i grundskolan löses genom att placera eleverna i särskolan.

Vad vi här har anfört bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2001/02:Ub331, 2001/02:Ub380 yrkande 2 och 2001/02:Ub448 yrkandena 1 och 2 samt delvis bifalla motion 2001/02:Ub373.

Särskilda yttranden

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttranden. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i yttrandet.

1. Utredning om riksgymnasium för blinda och synskadade ungdomar med flerfunktionshinder (punkt 4) – kd

Yvonne Andersson (kd) och Erling Wälivaara (kd) anför:

Regeringen beslutade i oktober 1999 att de fasta skoldelarna vid Ekeskolan skulle avvecklas. Skolan skulle bli ett resurscenter med visstidsplacering.

Kristdemokraterna har år efter år krävt att de fasta skoldelarna vid Ekeskolan skall återskapas. Vi har i vår budget anvisat medel för att den fortsatta verksamheten vid specialskolan skall tryggas.

Nu är skolministern och Socialdemokraterna beredda att ompröva sitt beslut.

Vid interpellationsdebatten den 5 mars 2002 lovade skolministern att tillsätta en utredning som skall se över hur Ekeskolan kan utvecklas. Kristdemokraterna förutsätter att utredningen inte dras i långbänk utan snarast påbörjas så att verksamheten vid Ekeskolan får fortsätta och utvecklas på ett positivt sätt. Utredningen bör enligt vår mening även omfatta frågan om riksgymnasium för blinda och synskadade barn med multihandikapp.

2. Särskolan som egen skolform (punkt 15) – fp

Ulf Nilsson (fp) anför:

Jag anser att särskolan är den skolform som är bäst ägnad att möta behoven hos barn och ungdomar med utvecklingsstörning och ge dem en undervisning som tar till vara deras individuella förutsättningar att utvecklas. Särskolan bör därför behållas som egen skolform.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner

Motioner från allmänna motionstiden

2001/02:Ub221 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att staten skall ha ansvar för att elever med flera funktionshinder får samma möjlighet till omvårdnad och utbildning oavsett var i landet de bor.

2001/02:Ub228 av Margareta Cederfelt (m):

- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om dyslexi.

2001/02:Ub240 av Agne Hansson m.fl. (c):

7. Riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning i enlighet med vad i motionen anförs för att ge elever i grundskolan med läs- och skrivsvårigheter samma rättigheter till stöd som i dag garanteras studerande inom den högre utbildningen.

2001/02:Ub252 av Sten Tolgfors (m):

5. Riksdagen begär att regeringen utreder hur undervisningen och den sociala situationen är för barn med funktionshinder som går i kommunala skolor i enlighet med vad som anförs i motionen.
7. Riksdagen begär att regeringen utreder förutsättningarna för ett riksgymnasium för blinda och synskadade barn med multihandikapp vid Ekeskolan i enlighet med vad i motionen anförs.

2001/02:Ub276 av Eva Flyborg (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om översyn av finansieringen av skolformerna för hörselskadade elever.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att fler hörselskadade elever måste tillförsäkras utbildning i särskilda undervisningsgrupper.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att fastslå hörselskadade elevers rätt till teckenspråksundervisning inom både habiliteringen, förskolan och skolan.

2001/02:Ub278 av Cristina Husmark Pehrsson och Ingvar Eriksson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om barns rätt till kunskap och nationell skolpeng.

2001/02:Ub322 av Sofia Jonsson m.fl. (c):

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge personer med särskoleutbildning tillträde till vuxenutbildning.

2001/02:Ub323 av Sten Tolgfors (m):

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag som ger barn och ungdomar med funktionshinder en statligt finansierad rätt att välja skola, i enlighet med vad som i motionen anförs.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om kommunernas information till funktionshindrade barns föräldrar om hjälp, stöd och möjlighet att söka specialskolor.

2001/02:Ub331 av Sten Tolgfors (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om placering av barn i särskolan.

2001/02:Ub373 av Cristina Husmark Pehrsson och Margareta Cederfelt (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betydelsen av att se över inskrivningsförfarandet till särskolan i syfte att klart definiera elevkrets och regler för själva inskrivandet.

2001/02:Ub374 av Agneta Ringman m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stöd till personer med läs- och skrivsvårigheter.

2001/02:Ub380 av Beatrice Ask m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om särskolan som egen skolform.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om obligatoriska utredningar vid särskoleplaceringar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om återkommande utvärdering av undervisningens kvalitet och resultat i särskolan.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om invandrar- och flyktingelever i särskolan.
5. Riksdagen beslutar om ändring vad gäller regelverket för särsvux i enlighet med vad som anförs i motionen.

2001/02:Ub384 av Lennart Fridén (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kraftfulla insatser på dyslexiområdet.

2001/02:Ub392 av Gunnar Goude m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stöd för elever med funktionshinder.

2001/02:Ub418 av Birgitta Sellén och Birgitta Carlsson (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Skolverket i samarbete med Kommunförbundet bör arbeta för att lokala handlingsplaner mot dyslexi skall upprättas vid varje skolenhet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att alla lärarutbildningar skall erbjuda bra undervisning om dyslexi.

2001/02:Ub422 av Barbro Hietala Nordlund och Laila Bäck (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om teckenspråkstolk för döva i s.k. kompletterande utbildning.

2001/02:Ub448 av Erling Wälivaara m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rätten till omprövning av särskoleplacering.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att placering av barn i särskola aldrig får styras av vilka resurser som finns.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att särskolan får förbli en skola för barn med intellektuell utvecklingsstörning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att undanröja de hinder som finns för särskoleelevers fortsatta utbildning.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rätten till utbildning vid särvux.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Skolverket som tillsynsmyndighet för fristående skolor för funktionshindrade.

2001/02:Ub491 av Göran Norlander (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en likvärdig skola för alla.

2001/02:Ub549 av Yvonne Andersson m.fl. (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om samma rättighet till utbildning för alla oavsett eventuellt handikapp.

2001/02:Sf394 av Lotta Nilsson Hedström m.fl. (mp):

8. Riksdagen beslutar att det är en rättighet för barn att gå i särskola om så behövs.

2001/02:So240 av Kenneth Johansson m.fl. (c):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av skollagen, syftande till en tydligare reglering av den enskildes rätt till utbildning.

2001/02:So611 av Chris Heister m.fl. (m):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rätten för funktionshindrade att välja skola.

2001/02:So634 av Kerstin Heinemann m.fl. (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att upprätta fler dyslexicentrum.

5. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag som ger Socialstyrelsen och skolstyrelserna i kommunerna och andra berörda myndigheter i uppdrag att se till så att berörd personal får adekvat utbildning om ADHD.